

Smeewortel

(*Symphytum officinalis* L.)

TUINCOLUMN | THEA VAN HOOF | Twintig jaar geleden legde ik mijn kruidentuin aan. Ik begon met een lijst van zo'n zeventig planten, uitgekozen op hun werkingsgebied. Samen besloegen ze het hele menselijk lichaam. Natuurlijk stond smeewortel in die lijst. Het was niet moeilijk om aan een exemplaar van deze plant te komen, want hij groeit overal in het wild in de omgeving. Vooral op wat lager gelegen grond en langs sloten. Ik heb brutaalweg een spade in de grond gestoken en een stuk afgebroken van de lange, zwarte wortel. Smeewortel

Thea van Hoof is natuur-geneeskundige en teelt beroepsmatig kruiden. Vragen en reacties naar: info@betula-kruiden.eu

breekt heel snel af, waardoor je kunt zien dat de wortel van binnen niet zwart is, maar wittig. Er loopt direct een gelatineus sap uit, dat glad en glibberig aanvoelt. Elk stukje wortel kan uitgroeien tot een nieuwe plant. Ik heb het stukje wortel mee naar huis genomen en in de grond geplant. Er groeide een fraaie nieuwe smeewortelplant uit, die ik op zijn beurt weer kon uitgraven en in stukjes opnieuw planten. Tegen die tijd was de kruidentuin in aanleg klaar, zodat de planten op hun bestemde plaats kwamen te staan.

In de loop van de jaren die volgden, heb ik meermaals nieuwe bedden van smeewortel aangelegd, op verschillende plekken. Al die plekken zijn tot de dag van vandaag terug te vinden, omdat er nog steeds smeewortel groeit. Hoe goed ik ook mijn best doe om de lange wortels helemaal uit te steken met de spade, er blijft altijd wel een stukje achter. Dat groeit dan na de winter weer doodleuk uit. Eerst verschijnt er een klein 'vlaggetje' boven de grond, dat uitgroeit tot het grote, behaarde blad waar smeewortel bekend om staat. Zo heeft de smeewortel een spoor getekend door de kruidentuin; een constante herinnering aan alle fasen die de tuin heeft doorlopen.

Een van die stadia is vanuit het gezichtspunt van de tuinman of -vrouw interessant. Twintig jaar geleden was er in de tuin een bepaalde plek waar elke winter water op bleef staan. Na iedere regenbui stond er weer een grote plas die er lang over deed om weg te trekken. Ik weet niet wat er in het verleden met die plek is gebeurd, maar het is duidelijk dat de grond ter plaatse erg verdicht was. Samengedrukt en volkomen structuurloos. Spitten hielp niet; het probleem zat dieper in de bodem dan ik kon graven. Ik heb op deze plek smeewortel geplant. De lange wortels van de plant hebben zich een weg gebaand in de bodem, dwars door alle verdichte lagen heen. Met de wortels kwam er lucht en water in de bodem, die daardoor weer tot leven kwam. Nog twee winters heeft er, in afnemende mate, water op gestaan. Daarna is dat niet meer voorgekomen. In de loop van de tijd hebben op deze plaats allerlei grote planten gestaan, van dahlia's tot grote klis, kaasjeskruid en hartgespan, en die groeiden allemaal prima. En nog steeds wijd ik er elk jaar weer de smeewortel tussen vandaan.

Er is nog een reden waarom smeewortel bij tuinlieden geliefd is: de plant vormt een overvloedige hoeveelheid blad, dat bovendien rijk is aan 'droge stof'. Vooral mensen die er een biologische moestuin op na houden, planten soms smeewortel aan met als enige doel, om veel plantaardig materiaal te verkrijgen voor de composthoop.

In de kruidentuin oogst ik de ondergrondse delen van de smeewortel. Ik doe dat altijd in februari, net voordat de plant weer uitloopt. Ik verwerk de wortels in zalf. Daarna heeft de smeewortel de hele lente, zomer en herfst de tijd, om vanuit de achtergebleven stukjes wortel weer flink uit te groeien. En ik geniet al die tijd van een prachtige plant met zijn karakteristieke, afhangende bloemetjes. En de hommels genieten mee!

AFBEELDING | *Symphytum officinale*, smeewortel

